

Nyt fra Fugleværnsfonden

DANSK ORNITOLOGISK FORENING

DECEMBER 2008

FORMANDEN HAR ORDET

2008 - FUGLEVÆRNSFONDEN – FOR FUGLE, FOR FOLK, FOR FREMTIDEN

Tag et kig – et klik – på Fugleværnsfondens hjemmeside, og du åbner døren til fondens mange aktiviteter. Her er i tekst og fotos oplysninger om fugle og natur, om naturpleje, om naturformidling, om skoleprojekter, om vore uundværlige frivillige arbejdsgrupper, om vore projekter, kort og godt om vore fugleværnsområder. www.fugleværnsfonden.dk er en spændende og meget flot hjemmeside. Og naturligvis – den er elektronisk!

Men der er en anden verden, der viser det samme – nu bare tilsat frisk luft, lyde, lugte, smag og ikke mindst overraskelser. Hele tiden dukker der nye oplevelser frem, når du med alle sanser åbne besøger et af reservaterne. De livlige skægmejer i rørskovene ved Gundsømagle Sø, store flokke af rastende vandfugle på Nyord, rovfugletrækket over Saksfjed-Hyllekrog eller de mange småfugle, der ved Stubbe Sø eller ved Vaserne fylder krat og buske med sang.

Fondens reservater er livsvigtige oaser for fuglene i det intensivt dyrkede agerland, som ellers præ-

ges af ensformighed og mangel på naturlig variation og rigdom. Vore nu 20 naturperler – ja, vi har i årets løb erhvervet et nyt reservat ved Nivå Bugt – er en sikker investering. I et år, hvor tusinder af hektar brakjord er pløjet op, er der mere end nogen sinde før brug for Fugleværnsfonden som en af aktørerne for en rigere natur.

Uden en solid økonomi kan vi ikke være aktive. Bidrag fra medlemmer og fuglevenner er selve grundlaget for dette arbejde. Gaver og donationer fra fonde

giver mulighed for en ekstra indsats. Testamentariske gaver er med til at sikre fremtiden for fuglene. Det giver fristeder til fuglene, når du betænker Fugleværnsfonden med et bidrag.

Jeg siger hjertelig tak for din opbakning og støtte.

Martin Iversen
Formand for Fugleværnsfonden

FUGLEVÆRNSFONDENS BESTYRELSE

Formand: Martin Iversen; viceskoleinspektør
Næstformand: Lennart Ricard; advokat, cand.jur.
Torben Bøgeskov; naturvejleder
Birger Christensen; cand.jur.
Henrik Nepper-Christensen; cand.polit.
Christian Hjorth; fhv. skoleinspektør, formand for DOF
Ole Have Jørgensen; biolog, cand.scient.
Martin Kviesgaard; bankdirektør
Peter Friis Møller; forstkandidat, cand.silv.
Nils-Erik Norsker; advokat, cand.jur.
Jonna Odgaard; journalist
Henrik Knuth-Winterfeldt; cand.jur.

Fugleværnsfondens sekretariat

Direktør: Elise Frydensberg
Biologisk medarbejder: Søren Ferdinand Hansen
Naturvejleder: Allan Gudio Nielsen
Sekretær: Ingrid Hostrup
Webansvarlig: Helle Hjorth
Frivillige: Ellen Hansen og Anders Høgsholm

Fugleværnsfonden

Dansk Ornitologisk Forening
Vesterbrogade 138 - 140
1620 København V
Tlf.: 33 28 38 39
Fax: 33 31 24 35
e-mail: fvf@dof.dk
www.fugleværnsfonden.dk

Støttebidrag: GiroBank 509-4232

Redaktion og tekst: Martin Iversen, Elise Frydensberg (ansvh.), Søren F. Hansen, Allan Gudio Nielsen, Ingrid Hostrup og Helle Hjorth

Vignetter: Carl Christian Tofte

Forside: Gransanger. Foto: Helge Sørensen

Bagside: Sortspætte. Foto: Allan Gudio Nielsen
Fugleværnsfonden, november 2008.

ISSN: 1901-5127

Fugletur ved Gundsømagle Sø. Foto: Allan Gudio Nielsen

ÅRSBERETNING 2008

Fugleværnsfondens formål er at værne om den danske fuglefauna ved at medvirke til at bevare eller skabe vigtige fuglelokaliteter, samt at foranstalte naturformidling fra fondens reservater. I 2008 har fonden, gennem forskellige former for naturpleje og formidling, til fulde levet op til dette formål.

Takket være støttebidrag og tilskud fra fonde er "Projekt Engfugle" blevet realiseret i flere reservater. Det betyder, at viber, rødben og de andre engfugle har fået deres "tabte land" tilbage på fondens arealer. Der er gennemført konkrete forbedringer i form af udvidelse af græsningsarealer, etablering af hø-enge, kratrydning og fældning af træer - alt sammen med hjælp fra de lokale, frivillige arbejdsgrupper.

Også på formidlingsområdet er der sket fremskridt. Det store femårige formidlingsprojekt, "Fugle for Folket", har til glæde for et bredt publikum sat sine spor, i form af nye fugletårne, udsigtsplatforme og gangbroer, alle anbragt så fugle og natur ikke forstyrres. Takket være samme projekt er der fremstillet nye foldere og plancher, der oplyser de besøgende om reservaternes fugle-

plante- og dyreliv. Projektet, der er støttet af Aage V. Jensen Naturfond, afsluttes i indeværende år, og man kan læse mere om de nye publikumsfaciliteter inde i bladet.

Fugleværnsfonden har i 2008 erhvervet endnu et reservat. Det drejer sig om et 7,7 hektar stort område med strandenge og en lang tange beliggende ved Nivå Bugt. Det er Den Hageske Stiftelse, der ejer området. Men en ny samarbejdsaftale betyder, at Fugleværnsfonden fremover står for driften af området, og vi er - i godt samarbejde med kommunen - i fuld gang med at indhente de nødvendige tilladelser til en mere fuglevenlig drift.

Fugleværnsfondens bestyrelse og sekretariatet har i det forløbne år iværksat flere andre spændende projekter. Du kan læse mere om disse inde i bladet, der udsendes årligt til samarbejdspartnere og til de mange personer, der støtter Fugleværnsfonden, enten i form af frivilligt arbejde eller gennem små og store støttebidrag. Der skal lyde en varm tak til Jer alle. Jeres støtte gør en konkret forskel, og den sikrer fuglene og naturen værdifulde fristeder i det danske landskab.

ÅRETS GANG I RESERVATERNE

NIVÅ BUGT

Fugleværnsfonden har oprettet sit 20. reservat! Det er 8 hektar stort og beliggende mellem Strandvejen og Øresund ud for Nivaagaard. Centralt findes en tange, der er resterne af en tidligere udskibningshavn for teglværkerne i området, men tangen fremstår i dag som et spændende naturområde. Den lavvandede Nivå Bugt og de smalle strandenge dér er det eneste område af kysten, hvor vade-fugle og andre vandfugle har mulighed for at raste og fou-ragere, og det er en betydningsfuld lokalitet for mange trækfugle.

Områdets ejer, Den Hageske Stiftelse, og Fugleværnsfonden har indgået en langsigtet aftale således, at det fremover er Fugleværnsfonden, der står for driften af området. Hensigten med aftalen er gennem fuglevenlig pleje at gøre området endnu mere attraktivt for fuglene og samtidig sikre befolkningen flere og bedre fugleoplevelser ved Øresundskysten. I skrivende stund er vi i gang med at indhente de nødvendige tilladelser til at starte afgræsning, etablere trampestier og planchehalvtag. Det er også meningen, at der skal opføres et lille, åbent fugletårn med kig ud over vandet og strandengene. I starten af november blev oprettet en ny lokal frivillig arbejdsgruppe, som ser frem til at give det nye reservat en hjælpende hånd. Man kan læse mere om Nivå Bugt i Fugle og Natur 3/2008.

Fugleværnsfondens piktogramstolpe bliver ved fælles hjælp fra både borgmester, Den Hageske Stiftelse og medarbejdere i Fugleværnsfonden, rammet i jorden. Foto: Allan Gudio Nielsen.

Det nye bålhus ved Vaserne bliver indviet på en tur kun for bedsteforældre og børnebørn. Foto: Allan Gudio Nielsen.

VASERNE

Grundet sin bynære beliggenhed er Fugleværnsfondens reservat i Vaserne meget besøgt - ikke mindst af skoleklasser og børnehaver. Ture og arrangementer afholdes i al slags vejr, men nu er det muligt for børnene at sidde i tørvejr og hygge sig omkring et bål, idet Fugleværnsfonden har fået opført et bålhus med høvlede bænke og tag. Bålhuset ligger i den nordøstlige del af Vaserne, nær udstillingspavillonen. Denne rummer også en økobase, hvor skoler og børnehaver kan låne udstyr til at udforske naturen.

Den lokale, frivillige arbejdsgruppe har igen i år haft travlt med at bekæmpe kæmpe-bjørneklo, et arbejde der udføres på 8. år, men nu med meget synlige resultater. Arbejdsgruppen har desuden slået et mindre engstykke med le, fjernet krat og fældet træer. Pavillonen har fået nye flotte plancher, som fortæller om naturen i Vaserne, og der er fremstillet fire nye årstidsfoldere. Der er desuden foretaget forskellige reparationer af pavillonen, og endelig er et længe næret ønske om et affaldsstativ gået i opfyldelse, idet Rudersdal Kommune velvilligt har opstillet et sådant og lovet fremover at tømme det, hvilket sparer arbejdsgruppen for meget arbejde.

Vi er i samarbejde med Danmarks Naturfredningsforening i gang med at etablere et kogræsserlauget i Vaserne. Tanken er at udsætte nogle kreaturer på et indhegnet område, og medlemmerne af kogræsserlauget skiftes så til at holde opsyn med dyrene. Ved sæsonens afslutning slagtes dyrene og laugets medlemmer kan købe en part af kødet. Vi håber at kunne starte laugene fra den kommende græsningssæson.

Et stykke af gangbroen ved Gundsømagle Sø - set i fugleperspektiv.
Foto: Allan Gudio Nielsen.

GUNDSØMAGLE SØ

Det ene af de to fugletårne ved Gundsømagle Sø er blevet renoveret. Det drejer sig om det vestlige tårn ved Kirkerupvej, der blev bygget i 1991. Tårnet har fået nye fundamenter og stolper, og en række brædder er udskiftet, så det nu igen er "up to date".

De lange gangbroer, der blev bygget i 2005 - 2007, viste sig at være meget glatte, når de var våde. Derfor gik den lokale arbejdsgruppe i aktion, og der er nu lagt kyllingenet på flere hundrede meter gangbro, så man fremover kan færdes trygt på brædderne i al slags vejr. Gangbroer og trampestier kræver i det hele taget løbende vedligeholdelse, idet brændenælder og tagrør ellers ville "overtage" dem, så også her har arbejdsgruppen været i aktion. De nye gangbroer er meget populære og giver mange gode oplevelser, hvad enten man færdes på egen hånd eller deltager i en af de guidede ture, arbejdsgruppen afholder to gange om måneden året rundt. Især skægmejsler og snoge ses ofte fra gangbroerne på meget tæt hold. Også de hulrugende fugle har det godt ved Gundsømagle Sø. Arbejdsgruppen tilser og vedligeholder regelmæssigt de mange opsatte redekasser, og hvert år forlader omkring 200 fugleunger kasserne.

Ved Vesttårnet er der blevet fjernet et pilekrat, så det bliver lettere at slå det lille engstykke, som arbejdsgruppen hver år slår med le.

Årets tur for Fugleværnsfondens støtter gik til Ravnstrup Sø. Ved ankomsten blev der serveret lidt bålmad. Foto: Allan Gudio Nielsen

RAVNSTRUP SØ

Ravnstrup Sø fik fornemt besøg en aften i juni måned, hvor 30 af Fugleværnsfondens bidragydere havde sat kursen mod reservatet. Ved ankomsten stod den frivillige arbejdsgruppe og medarbejdere fra Fugleværnsfonden parat ved bålpladsen med et velsmagende måltid mad. Alle fik en god oplevelse i det hyggelige reservat, hvor arbejdsgruppens mange aktiviteter har sat sine tydelige spor. Gruppen har ryddet pilekrat, fældet træer, udlagt flis på trampestierne, sat kyllingenet på gangbroerne, samt bygget og opsat talrige fuglekasser. I mere end fem år har arbejdsgruppen med le plejet nogle værdifulde enge på i alt 2.500 kvadratmeter langs søen. År for år er der dukket nye spændende engplanter op, og listen er efterhånden lang, med arter som trævlekrone, hyldebladet baldrian, knippe star, vandmynte og de sjældne krognæb star, vinget perikon og sump kællingetand. Som led i Projekt Engfugle er der blevet slået tagrør og star-bevoksninger, og arealet med høeng kan dermed udvides med 40% i 2009.

BARUP SØ

Et længe næret ønske er gået i opfyldelse ved Barup Sø. Som led i Projekt Fugle for Folket er der opført en ny gangbro, så man nu, på alle tider af året og i al slags vejr, kan komme tørskoet ud til fugletårnet ved søen. Tårnet har desuden fået nyt fundament, så det er bedre rustet til en højere vandstand. Vandfladen på de to små søer i den centrale del af reservatet bliver langsomt mindre og mindre, i takt med at rørskoven breder sig. Det er meget svært at forhindre denne tilgroning, da rørskoven flyder som et tykt lag oven på vandet, og det samtidigt er umuligt at køre med maskiner i området. I stedet kan man så glæde sig over, at

ÅRETS GANG I RESERVATERNE

Holger og Claus fra arbejdsgruppen ved Nyord Enge nyder udsigten fra den nye udsigtsplatform. Foto: Allan Gudio Nielsen

rørskovens fugle stortrives. Det nærmest vrimler med vandrikser, rørdrummen er blevet fast ynglefugl i reservatet, og i 2008 yngede mindst to par rørhøge i området. Også rørspurven og rørsangeren yngler talrigt, sammen med færre sivsangere og skægmejsler. Desuden har man i længere perioder kunne glæde sig over savisangerens specielle sang.

NYORD ENGE

En historisk aftale mellem Fugleværnfonden, Skov- og Naturstyrelsen og Nyord Jagtforening viser, at jagtinteresser og fuglebeskyttelsesinteresser ikke nødvendigvis er uforenelige. Parterne har indgået en aftale, der tilgodeser ønsket om mest mulig "fuglefred", samtidig med at den traditionsrige, lokale jagt kan fortsætte. Resultatet betyder, at et stort sammenhængende område, tæt ved fugletårnet og den offentlige vej, helt friholdes for jagt, mens der på de fjernere beliggende arealer af nordengene fortsat kan drives jagt.

Også i anden sammenhæng har det forløbne år været præget af et positivt samarbejde mellem Fugleværnsfonden, de lokale myndigheder og lokalbefolkningen på Nyord. Gennem knapt to år har en arbejdsgruppe haft travlt med at etablere et stort formidlingscenter på Skov- og Naturstyrelsens gård, Hyldevang, beliggende uden for Nyord By - med udsigt over Fugleværnsfondens engarealer syd for landevejen. Færdiggørelsen af "Fase 1" af denne plan blev fejret en solskinsdag i slutningen af september, hvor en række publikumsfaciliteter blev indviet. Fra en udsigtsplatform kan man nu nyde fuglene på Fugleværnsfondens arealer på sydengen, ligesom der er etableret tre shelters, et bålhus, en naturlegeplads og en meget flot udstilling om fugle, natur og kultur på Nyord. Vi tror, at de nye tilbud til publikum vil blive benyttet flittigt.

Igen i år var der mange besøgende til Hvepsevågens Dag. Foto: Allan Gudio Nielsen

SAKSFJED/HYLLEKROG

Fugleværnsfonden udarbejder plejeplaner for de større reservater, og i 2008 var turen kommet til perlen på Lollands sydspids, Saksfjed/Hyllekrog. Plejeplanerne indeholder langsigtede retningslinier for, hvordan naturen i reservaterne skal forvaltes, og de er et vigtigt værktøj for de lokale, frivillige arbejdsgrupper, der derved får sat deres arbejde ind i et større perspektiv. En plejeplan udarbejdet i 1997 var - takket være arbejdsgruppens store indsats gennem årene - efterhånden ført ud i livet, og en ny plan for det 163 hektar store område påkrævet.

Fugleværnsfonden har denne sommer indgået en samarbejdsaftale med Det Lollandske Digelag vedrørende naturpleje på deres arealer på indersiden af diget. Dette giver fine muligheder for at gennemføre flere sammenhængende naturplejeforanstaltninger. Blandt planerne er rydning af en del træer, samt gennemførelsen af en mere engfuglevenlig afgræsning på engene.

Arbejdsgruppen har også i 2008 haft nok at se til. Ninas Hus på Hyllekrog er blevet vedligeholdt, træer er fældet, og endelig er de mange lysesiv, der er et stort problem på Saksfjed Inddæmningen, holdt i ave.

Hyllekrog er et af Danmarks bedste efterårstræksteder for rovfugle. Den sidste søndag i august blev der igen i år afholdt "Hvepsevågens Dag", hvor omkring 100 fremmødte fuglevenner så hvepsevåger sammen med fiskeørne, rørhøge og en enkelt vandrefalk trække til varmere himmelstrøg syd på over Femern Bælt.

Arbejdsgruppen har netop sat det nye planchebord op ved Gulstav Mose. Foto: Helle Hjorth.

GULSTAV MOSE

Gulstav Mose på sydspidsen af Langeland er både en meget fin fuglelokalitet og en botanisk perle, med omkring 250 forskellige planter på artslisten. I starten af juni er engene i mosen farvet lilla af op mod 1.000 blomstrende maj gøgeurt, og i de kalkrige dele af mosen vokser sjældne planter som hjertegræs, skov gøgelilje, djævelsbid og bredbladet timian. Gulstav Mose med omgivelser er siden 2006 blevet afgræsset af vilde Exmoor ponyer, udsat af det lokale statskovdistrikt. Det har vist sig, at antallet af heste endnu er for lille til at forhindre en tilgroning, ligesom der er steder i mosen, dyrene ikke kan nå. Sidste vinter blev der derfor ryddet et stort tjørnekkrat midt i mosen, ligesom der blev ryddet passager i hegnet til hestene. Græsningen har da også, efter alt at dømme, fungeret bedre i denne sæson.

Fuglemæssigt har Gulstav Mose i år gjort sig særligt bemærket. I juni måned kunne de mange tilrejsende ved daggry og skumring nyde den lille rørvagtels specielle "sang", og om dagen kunne en hvidskægget terne ses fiske i mosen. Begge arter kommer fra egne mod syd og øst og er meget sjældne i Danmark. Også biæder er set to gange i løbet af sæsonen. Samtidig med de sjældne besøg kunne rørdrummens dybe pauke og den karakteristiske sang fra pirol, karmindompap og lundsanger høres i mosen.

TRYGGELEV NOR

De tre bronzealderhøje ved Trehøje øst for Tryggelev Nor var efterhånden groet godt til med krat af brombær, tjørn og slåen. Med hjælp fra Langeland Kommune blev højene derfor i vinteren 2007/2008 ryddet for opvækst, og de kan nu ses som markante kulturspor i landskabet. Samtidig har arbejdsgruppen tyndet ud i det levende hegn ved siden af fugleskjulet, så man fra gravhøjene har en storslået udsigt over noret, med åbent vand, rørskov og strandeng.

Også en anden gravhøj ved Tryggelev Nor har været under behandling. For ca. 5000 år siden blev der opført en stendysse på en lille bakke ikke langt fra kysten til Marstal Bugt. Siden har havet taget godt for sig af kysten, og stendyssen har i mange år ligget yderligt, men da stormfloden i november 2006 skar endnu et stykke af den 4 meter høje skrænt, blev situationen kritisk. Kulturarvstyrelsen, der er ansvarlig for gravhøjene, vurderede, at risikoen for at dyssen skulle styrte ned på stranden, til fare for eventuelle strandgæster, var stor. Derfor besluttede de, i samarbejde med Nationalmuseet, Langelands Museum og Fugleværnsfonden, at flytte stendyssen 20-30 meter ind i landet, så den nu kan beskues øst for vejen ud til P-pladsen midt i noret.

Da Tryggelev Nor i 2006 blev "udvidet" med den naturgenoprettede sø Nørreballe Nor, steg antallet af fugle- og

ÅRETS GANG I RESERVATERNE

Gravhøjen ved Tryggelev Nor på sin nye plads. Foto: Allan Gudio

Arbejdsgruppens dygtige tømrer Børge Rasmussen måler op. Gunnar Jørgensen beundrer hånddelaget. Foto: Per Bak

naturinteresserede gæster betydeligt. Der er derfor blevet fremstillet en ny folder over hele området, der blandt andet beskriver det rige fugleliv, der er opstået, i takt med at de kunstigt anlagte øer er blevet taget i besiddelse. Mange vadefuglearter yngler og raster på øerne, hvilket igen har tiltrukket flere rovfuglearter, herunder senest havørnen. Den imponerende fugl beundres flittigt af publikum, mens vadefuglene derimod virker knapt så begejstrede.

Den lokale arbejdsgruppe har også i 2008 været meget flittig og blandt andet repareret hytten, vedligeholdt tårne og stier, ryddet krat og rørskov og ikke mindst slået vegetationen på de nye fugleøer - et projekt der kun kan gennemføres iført waders, buskrydder og betydeligt gå-på-mod.

BØJDEN NOR

Det gamle skjul ved Bøjden Nor fik en tiltrængt overhaling dette efterår, da energiske medlemmer af den frivillige arbejdsgruppe gik i aktion. Fra at være en lidt mørk og huleagtig oplevelse er skjulet nu forvandlet til et lyst og venligt rum. Blandt andet er de tidligere smalle kighuller erstattet med store plexiglasruder, der tilmed kan sænkes. Erfaringen viser, at fuglene ikke forstyrres af publikum i skjulene, så der venter de besøgende fine oplevelser året rundt - ikke mindst om efteråret, hvor hundredvis af andefugle raster i noret. Bjergænder og troldænder ses i store flokke, og også pibeænder, skeænder og krikænder optræder regelmæssigt. Krattet langs stien tiltrækker især i træktiden mange småfugle, som rødhals og broget fluesnapper.

SØGÅRD MOSE

Søgård Mose blev i det forløbne år lidt større, idet Fugleværnsfonden købte en parcel på 0,7 hektar, der ligger i direkte forlængelse af det eksisterende reservat. I det nye område findes en stor bestand af den sjældne plante hvid næbfrø, der kun trives i meget næringsfattige miljøer som højmoser og hedemoser.

I 2008 så et nyt, flot fugletårn dagens lys i Søgård Mose. Tårnet erstatter det gamle tårn, der var både utidssvarende og svært at komme op i. Det nye tårn består af to etager: En øvre, der er åben, men med tag, og en nedre, der kan anvendes af kørestolsbrugere og gangbesværede. Den nederste etage er hævet cirka en meter over terræn, og har direkte adgang via en rampe. Samtidig er der etableret en ny handicapvenlig sti fra P-pladsen til tårnet. Fremover kan alle således opleve den smukke natur i Fugleværnsfondens fredfyldte reservat syd for Åbenrå. Fugletårn og sti er etableret som en del af Projekt Fugle for Folket.

For tre år siden blev der gennemført en storstilet naturgenopretning i Søgård Mose, idet store birketræer og anden opvækst blev fjernet fra mosen.

For at bevare mosen som lysåben højmose er det nødvendigt at holde genvækst og nyvækst i ave, og midt i september havde Fugleværnsfondens opsynsmand i mosen indkaldt interessenter til en arbejdsdag, hvor der stod naturpleje på programmet. 16 friske personer mødte op, bevæbnet med ørne-næb og gummistøvler - med det resultat, at et stort stykke af mosefladen blev ryddet for selvsåede birketræer. Der blev dog også tid til at hygge omkring grillen og til lidt fuglekiggeri fra det nye fugletårn. Er det konturerne af en ny arbejdsgruppe, der tegner sig her?

I forbindelse med indvielsen af de nye publikumsfaciliteter blev der afholdt en guidet tur i mosen. Foto: Allan Gudio Nielsen.

Det nye tårn med rampe til kørestolsbrugere ved Søgård Mose. Foto: Egon Iversen.

SØLSTED MOSE

Takket være Projekt Fugle for Folket er det nu blevet nemmere at opleve Sølsted Moses spændende fugleliv. To gangbroer på henholdsvis 40 og 115 meters længde fører fra mosens pilekrat ud til to udsigtsplatforme. Gangbroerne blev indviet i august måned med deltagelse af næsten 60 gæster, herunder borgmesteren fra Tønder Kommune og Fugleværnsfondens formand. Også de øvrige publikumsfaciliteter har fået et løft: En ca. 2,5 km lang natursti er markeret med nye piktogramstolper, og en ny folder fortæller om naturen og fuglene langs stien. P-pladsen er blevet udvidet, og der er opsat et nyt planchehalvtag med kort over området samt nyttige informationer om reservatet og dets

fugleliv. Man kan læse mere om Sølsted Moses spændende dyre- og planteliv i dette blad.

Sølsted Mose er med sine 80 hektar et af Fugleværnsfondens store og plejekrævende reservater, og med de nye publikumsfaciliteter vil der blive yderligere behov for tilsyn og pleje i området. Et længe næret ønske blev derfor opfyldt, da en ny frivillig arbejdsgruppe i august måned så dagens lys i Sølsted Mose. Gruppen er startet flot op og har allerede afholdt tre arbejdsdage, hvor der blev fældet en del træer og fjernet forskellige former for uønsket opvækst.

STORMENGENE

Stormengene ligger som en oase i et landskab, hvor moderne turistfaciliteter i de senere år har fortrængt det sydlige Rømøs naturområder. Wellnesscenter, golfbane og ferielejligheder trækker imidlertid mennesker til, og Fugleværnsfonden ønsker at give publikum mulighed for at nyde naturen og fuglene omkring Stormengene. Fugleværnsfonden tog derfor i 2007 de første skridt til en bedre formidling i hele området, der blandt andet skal tydeliggøre adgangsforholdene for publikum. Vi afventer i øjeblikket kommunens stillingtagen til opsætning af piktogramstolper og en informationsplanche. Samtidig vil græsningen blive udvidet og forbedret i de kommende sæsoner, til glæde for ynglefugle som strandskade, vibe, rødben og engpiber, samt for de mange rastende fugle som hjejle, almindelig ryle og mørkbuget knortegås.

ÅRETS GANG I RESERVATERNE

Engen ved Stubbe Sø en smuk efterårsdag. Foto. Dubbeld Samplonius

STUBBE SØ

Et større naturgenopretningsprojekt er blevet gennemført denne sommer ved Stubbe Sø på Djursland. Projektets formål er at genskabe en mere åben natur i form af et tørt overdrevsareal, der kan tiltrække arter som rødrygget tornskade, hedelærke og skovpiber, samt planter som hedelyng og gul evighedsblomst. Skråningerne rundt om Stubbe Sø er hovedsagelig skovbevoksede, med kun få lysåbne arealer, og Fugleværnsfonden tror og håber, at projektet vil give ovennævnte arter et tiltrængt fristed. Den lokale arbejdsgruppe fjerner løbende opvækst af birk og bjergfyr, og er dermed med til at bevare og forbedre det åbne overdrev. Arbejdsgruppen har også oprettet et hyttelaug, der tager sig af vedligeholdelse og udlejning af Bogpeters Hytte - et sommerhus, der giver DOFs medlemmer mulighed for at opleve en smuk udsigt over et smukt landskab ved Stubbe Sø. Man kan læse mere om Bogpeters Hytte og om lejebetingelserne på Fugleværnsfondens hjemmeside.

Engene ved Agerø kan undertiden være ret så fugtige. Foto: Eyvind Lyngsie Jakobsen.

AGERØ

Arbejdet med beskæring af buske blev i 2007 gjort så grundigt, at den nødvendige arbejdsindsats i 2008 var mindre. Græsset på stierne skal dog slås løbende, og i år har vores venlige nabo og forpagter slået græsset på både P-pladsen og den 700 m lange sti til skjulet. Hans ungkreaturer udfører en meget fin afgræsning både af Fugleværnsfondens arealer og af de omkringliggende arealer. Der er reelt tale om en tiltagende afgræsning af strandengsarealerne i området, til stor glæde for vadefuglene og de lysbugede knortegæs.

Der er i år opsat en ny flot folderkasse ved P-pladsen, og trofaste medlemmer af den lille arbejdsgruppe sørger for, at denne regelmæssigt bliver fyldt op. Det faste hegn ved observationsskjulet er udsat for en meget kraftig vindpåvirkning, og arbejdsgruppen har måtte sikre det med jernrør. I årets løb har der været afholdt tre offentlige arrangementer med god deltagelse.

RÅBJERG MOSE

I 1991 fik Fugleværnsfonden en lille parcel i Råbjerg Mose foræret af Foreningen til Dyrenes Beskyttelse. Råbjerg Mose ligger på Skagen Odde og består, sammen med naboområdet Napstjært Mose, af en ca. 560 hektar stor hedemose beliggende på tidligere havbund. På mosens fugtige områder ses en typisk fattigkærvegetation, mens vegetationen på de tørre områder er mere hedeagtig. Tranen yngler regelmæssigt i området.

Fugleværnsfondens parcel er kun på 0,5 hektar (5000 m²), og vi har derfor ikke reklameret meget med vores ejerskab. Samtidigt er det vanskeligt at pleje et så lille område, for eksempel gennem afgræsning. Vi har imidlertid besluttet, at parcellen i Råbjerg Mose fremover skal regnes med som et af Fugleværnsfondens reservater.

TROMPETERFUGLE I FREMGANG

Med et vingefang på op mod 2,5 meter er tranen absolut en fugl man lægger mærke til. Den er ca. 20 % større end en fiskehejre, og som de fleste nok ved, er en af de meget karakteristiske forskelle, at tranen flyver med strakt hals. Høres det kagende smukke flugtkald eller er man så heldig at høre tranens trompeteren på ynglepladsen, er al tvivl fejlet af bordet. Velkommen til vildmarken!

FLERE TRANER I DANMARK

De store tranetræk i Danmark er helt afhængige af vindforholdene. Blæser det fra øst i tranetrækten, kan der ses tusinder af traner i det østlige Danmark. Tallene er dog rimeligt stabile. Ynglende traner har indtil starten af 1990'erne været få og koncentreret til det nordvestlige Jylland. Siden hen er bestanden dog gået hurtigt frem med en årlig tilvækst på ca. 25 %. Hovedparten af de danske traner findes i klithederne i Thy og i Vendsyssel. Et andet tranecenter er Bornholm, hvor bestanden nu er på ca. 15 par. Fremgangen i Danmark falder sammen med meget store fremgange primært i det nordøstlige Tyskland.

Siden årtusindeskiftet er der også ved at blive opbygget en tranebestand i de sønderjyske Hedemoser. I 2006 var der fem par traner i Sønderjylland, hvor Sølsted Mose har været yngleplads siden 2005.

TRANER OG TRANEBÆR

Tranens levested er fugtige moser, hvor reden placeres i vegetation på et meget fugtigt sted. I Danmark er det ofte næringsfattige steder som klitheder eller hedemoser. Her vokser tranebær i stort tal, og det er formodentlig dette sammenfald med levested, der har givet navn til planten.

Tranens succes skyldes bl.a., at den ikke er nogen kostforagter. Den lever primært af plantemateriale: Rødder, rodknolde, stængler, frugter og frø. I sommerperioden går den ikke af vejen for at spise dyr, så som insekter, frøer m.v. Dens tilpasningsdygtighed betyder, at der åbner sig store fødekilder i landbrugslandet i overvintringsområderne i form af spild fra produktion af majs, korn og kartofler.

SØLSTED MOSE - TRANELAND OG VILDMARK FOR ALLE

Allerede i slutningen af februar 2008 startede fugleåret i Sølsted Mose. En nabo til mosen havde sin egen wow oplevelse - 17 traner på en mark i kanten af mosen. Senere på foråret endnu en flok på 14 til overnatning. Traner i Sølsted mose kandiderer til at blive en Sønderjyllandsklassiker på linie med sort sol, sælsafari og gæs i marsken.

Sølsted Mose er en del af det store sønderjyske mosekompleks som strækker sig fra Skast Mose i vest, via Sølsted til Draved/Kongens Mose i øst. Her er vi i soldugens og tranedansens rige, så tæt på vildmark i Danmark, man kan komme.

ELDORADO FOR FUGLE OG GULDSMEDE

Det er en stor og bred naturoplevelse at besøge Sølsted Mose i det tidlige forår. Tranekald i solopgangen, styrt-dykkende dobbeltbekkasiner, fyrremejsens hæse hidsige kald, og fra et tilgroet tørveskær puster en enkelt rørdrum.

Senere på foråret ankommer nattergalen, som har en af sine tætteste sydvestjyske bestande i mosen. Samtidig med nattergalen letter et andet naturfænomen i mosen. Guldsmede i tusindvis. Blå og fireplettede libeller, lille og nordisk kærguldsmed er nogle af de arter, der kan ses flyve i slutningen af maj.

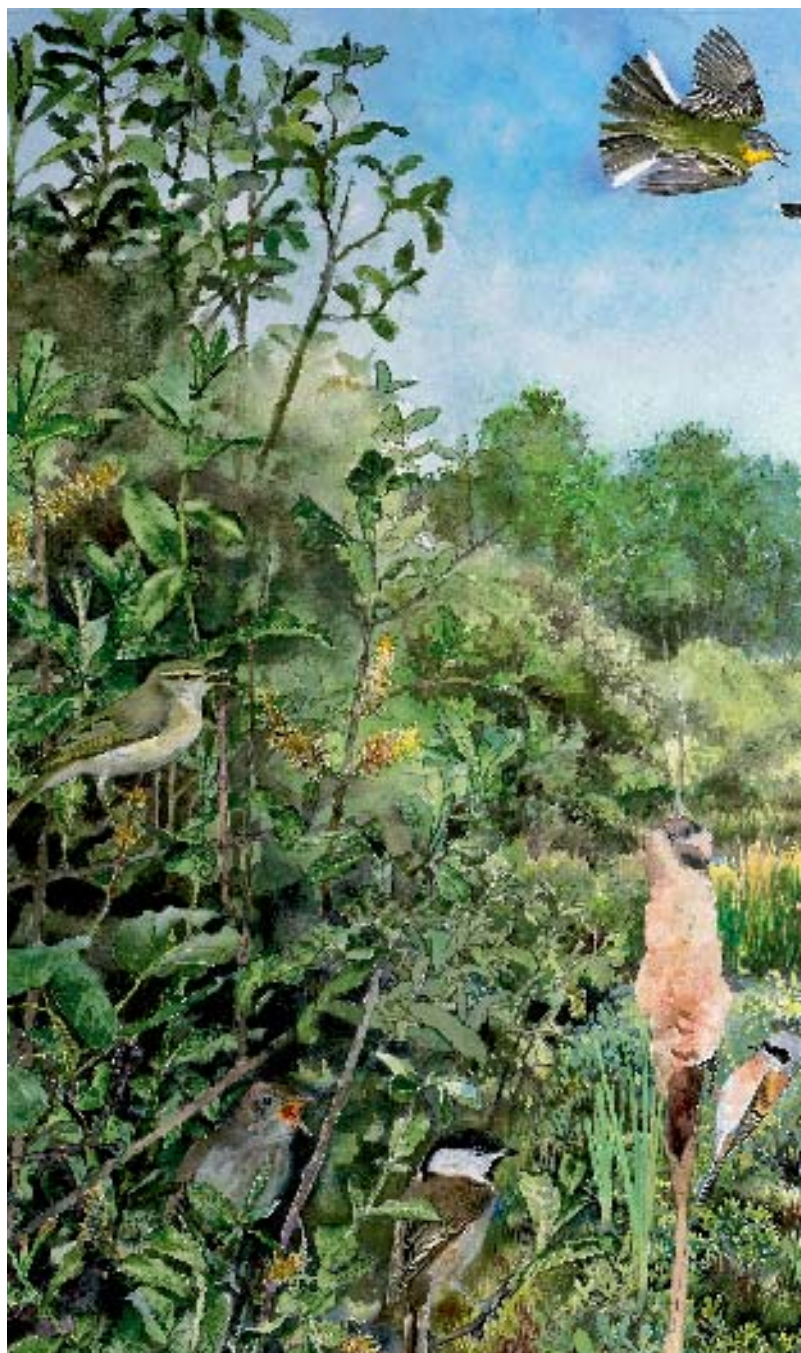
"PIF ÅL"

Under vandoverfladen i grøfterne gemmer mosen på en af sine bedst bevarede hemmeligheder og allermest sjældne dyr. Fisken dyndsmerling lever i mudderbunden, og den findes ingen andre steder i Danmark. Kun ved målrettet eftersøgning ved brug af el-fiskeri kommer den op til overfladen. Lokalt hedder den "pif ål", pga. dens underlige lyde og dens ålelignende udseende.

BLOMSTERPRAGT

Sølsted mose er alt andet end blot grøn og brun. Uventet for de fleste huser Sølsted Mose en meget sjælden og smuk orkidé. Navnet mos gøgeurt er passende, for den vokser på fugtige steder i spaghnum. Den findes kun to steder i Sønderjylland.

August er lyngens måned i Sølsted mose. Først på måneden den sart lyserøde til pink klokkelyg, hen i august farves mosen lilla af hedelyng. I slutningen af måneden er det desuden værd at kigge lidt på de blå farver. Djævelsbid langs stien, langt smukkere end navnet antyder, og få steder i mosen findes den blå farves måske

Sølsted Mose en forårsdag. Tegning: Carl Christian Tofte

smukkeste danske repræsentant i blomsterverdenen, klokke-ensian.

SMAGEN AF SØLSTED MOSE

En måde at aktivere hukommelsen med indtrykkene fra sommerens tur i Sølsted Mose er at brække en lille kvist porse af. Læg den et par uger i flaske Brøndum snaps og nyd den til søndagsfrokosten i den kolde tid. Duften af Sølsted Mose vil vælte frem igen. Traner, soldug, fyrremejser... Pluk - og drik med måde!

NYE STORE OPLEVELSESMULIGHEDER

I sommeren 2008 indviede Tønders borgmester, Vagn Therkel Pedersen, en række flotte faciliteter i mosen. To nye observationsplatforme med tilhørende gangbroer er opført og dertil har Fugleværnsfonden markeret en ca. 2,5 km lang natursti. En ny folder fortæller om naturen og fuglene langs vandrestien. Der er opsat et nyt planchehalvtag med kort og nyttige informationer om reservatet og dets fugleliv.

I sommerens løb har det i skumringstimen været muligt at opleve en odder foran den vestlige platform. En af den danske naturs største naturoplevelser.

MERE NATUR, ER DET MULIGT?

Om end rigdommen er stor allerede, så er det faktisk muligt at gøre en hel del endnu for en rigere natur i Sølsted Mose. Gennem de sidste 50 år er mosen groet meget til med birketræer, tørt, pil, og glansbladet hæg. Førhen var mosen et åbent landskab. Grundvandstanden i mosen er i samme periode blevet sænket, og det har muliggjort at træer har kunnet få fæste i mosen. I øjeblikket undersøges det, om det er muligt at lave en vandstandshævning i selve mosen. Forinden planlægges store dele af opvæksten af træer fjernet. Den forøgede vandstand kan modvirke, at træerne igen tager overhånd.

Fugleværnsfonden
for Fugle, for Folk, for Fremtiden

SØG

FVF fuglereservater
Fuglenes fristeder

- Om Fugleværnsfonden
- Find et fuglereservat

Naturvejledning
Alle kan lære i naturen

- Adopter et reservat
- Guidede ture

Deltag i Fugleværnsfondens arbejde

- Frivilligt arbejde
- Giv et bidrag

Forsiden med indholdsoversigt. Langt over tusind sider gemmer sig bagved, men søgefunktionen i øverste højre hjørne gør det nemt at finde vej.

Hvad havde vi før Internettet? Telefon, brevskrivning? Du kan stadig ringe til Fugleværnsfondens sekretariat og få oplysninger om fuglereservaterne, støttemuligheder osv. Men prøv at klikke ind på fondens lækkert designede hjemmeside og se dejlige fuglebilleder, få inspiration til næste tur i et fuglereservat, eller donér et beløb til fondens vigtige arbejde.

Efter relanceringen af Fugleværnsfondens hjemmeside i 2007 har over 13.000 unikke brugere besøgt sitet. Her kan man finde vej til nærmeste fuglereservat, downloade kort, kørselsvejledning og foldere. Fakta om de enkelte reservater opdateres jævnligt, og de mange billeder derudefra gør et besøg på sitet til en visuelt flot oplevelse. For turister er funktionen Grønne eventyr på turen en god guide til specielt udvalgte gårdbutikker, mikrobryggerier, mejerier, hyggelige landevejskroer og overnatningsmuligheder med sjæl, udvalgt efter et "dejlighedsprincip". Vil man gå endnu mere i dybden med det

Fugleværnsfonden
for Fugle, for Folk, for Fremtiden

SØG

Natur og fugle

Fiskeørn (Puffin)

Fiskeørnen er en fascinerende fugl, som ses i store mængder på Island. Den er en af de få fugle, som lever i store flokke. Den er en af de få fugle, som lever i store flokke. Den er en af de få fugle, som lever i store flokke.

Mer kan du se
Billeder fra
Indvikelsen 1. juli
2008

En lækker detalje på hjemmesiden er links til DOFs "digitale fuglebog". Klik på et fuglenavn, og du har straks billede af og fakta om fuglen. Bemærk, at stemmen afspilles i højre side, en uhyre nyttig funktion.

Fugleværnsfonden

for Fugle, for Folk, for Fremtiden

SØG

Home

Fugleværnsfonden

Fuglereservater

1 Nivå Bugt

2 Vaserne

3 Gundsømagle Sø

4 Ravnstrup Sø

5 Ægholm

6 Nyord Enge

7 Barup Sø

8 Hyllekrog-Saksfjed

9 Nakskov Indrefjord

10 Gulstav Mose

11 Tryggelev Nor

12 Roholm

13 Bøjden Nor

14 Søgård Mose

Fugleværnsfondens fuglereservater

De fleste af fuglereservaterne er åbne for besøg.
Klik på kortet, og find et reservat.

Støttebidrag

Bliv medlem af
Dansk
Ornitologisk
Forening
Se her **hvordan!**

Find nærmeste fuglereservat – det er nemt at klikke sig vej med Danmarkskortet.

enkelte område, kan man hente plejeplaner for en god håndfuld af reservaterne, og flere plejeplaner er på vej.

FIND EN GUIDET TUR

En meget besøgt side er oversigten over de mange guide, gratis ture i fuglereservaterne, ligesom store og små nyheder fra Fugleværnsfonden er populær læsning. For de, der kunne tænke sig at "snuse til" det frivillige arbejde med naturpleje i fuglereservaterne, er Naturplejekalenderen et godt sted at få overblik over aktiviteterne. Hvad skal der laves, og hvor kan man melde sig til? Arbejdsgrupperne og deres specialopgaver præsenteres nærmere under de enkelte reservater.

UDEN PENGE GØR DET ONDT

Det gamle ord gælder også fondens arbejde. Derfor er der brugt mange kræfter på at skabe en absolut sikker støtte-side, hvor brugerne hjemme fra skrivebordet kan donere

et beløb til arbejdet i fuglereservaterne samt finde oplysninger om gavebrev, testamente, mindegave og de nye skattefradragsregler.

Fugleværnsfonden lægger vægt på stor åbenhed omkring sit arbejde, hvorfor bl.a. årsberetninger, regnskab og referater fra møder i arbejdsgrupperne lægges på hjemmesiden. Også denne tryksag, som du sidder med i hånden, kan inden længe downloades, ligesom tidligere årgange af Nyt fra Fugleværnsfonden helt tilbage til 2003.

Du kan naturligvis stadig ringe til Fugleværnsfondens sekretariat og få besvaret spørgsmål om reservater, støttemuligheder osv., men tag en surftur på hjemmesiden og få masser af inspiration og appetit til ture på reservaterne.

På gensyn på www.fugleværnsfonden.dk

REGNSKAB

Fugleværnsfondens regnskab for 2007

(og 2006 i parentes, x 1000 kr.)

RESULTATOPGØRELSE 1/1 - 31/12	År 2006	År 2007	BALANCE PR. 31/12	År 2006	År 2007
INDTÆGTER				AKTIVER	
Bidrag fra medlemmer	(482)	359.544	Likvide midler	(1.434)	240.662
Bidrag fra gavebreve	(135)	123.990	Tilgodehavender	(416)	752.315
Arv	(1.000)	1.156.146	Obligationer	(9.123)	8.443.734
Bidrag fra fonde og legater	(1.891)	1.309.068	Inventar	(1)	1
Andel af Tips- og Lottomidler	(82)	0	Ejendomme	(1)	1
Indtægter, landbrugsdrift	(498)	368.311			
Renter	(171)	109.934			
Diverse indtægter	(107)	139.033			
INDTÆGTER I ALT	(4.366)	3.566.026	AKTIVER I ALT	(10.973)	9.436.713
Heraf hensat til projekter	(-1.885)	-1.202.904			
NETTOINDTÆGTER	(2.481)	2.363.122			
UDGIFTER			PASSIVER		
Arealudgifter (netto)	(1.814)	1.927.224	Grundfond	(5.000)	5.000.000
Administration	(544)	647.447	Uddelingsfond	(3.516)	3.128.451
Oplysningsarbejde	(340)	175.884	Hensættelser til opfyldelse af FVF's formål	(2.017)	1.094.398
			Skyldige omkostninger	(440)	213.864
UDGIFTER I ALT	(2.698)	2.750.555	PASSIVER I ALT	(10.973)	9.436.713
NETTORESULTAT	(-217)	-387.433			

BERETNING TIL ÅRSREGNSKAB 2007

INDTÆGTER

Frivillige bidrag fra DOF's medlemmer viser en nedgang i forhold til året før på 123.000 kr., hvilket blandt andet skyldes, at der i 2006 var en særlig stor donation fra en enkelt bidragsyder. I 2006 modtog fonden et á conto arvebeløb på 1.0 mio. kr. fra boet efter Jørgen Henning Bruun, Fredensborg. Boet blev afsluttet i 2007 med udbetaling af et restbeløb på ca. 1.1 mio. kr.

Bidrag fra fonde og legater androg 1.3 mio. kr., hvoraf størstedelen (0.8 mio. kr.) er doneret af Aage V. Jensen Naturfond til det femårige formidlingsprojekt, Fugle for Folket, som forventes afsluttet i løbet af 2008/primio 2009.

Som følge af Fugleværnsfondens overgang til en selvstændig erhvervsdrivende fond er fondens andel af DOF's indtægt fra Tips- og Lottomidlerne bortfaldet.

Årets indtægt af landbrugsdriften er faldet med 130.000 kr. på grund af ændrede konjunkturer i landbruget.

De finansielle poster (renter) består af renteindtægter på 525.000 kr., reduceret med realiserede og urealiserede kursreguleringer på obligationsbeholdningen på 414.000 kr.

Diverse indtægter svarer til beløbet for 2006 og indeholder blandt andet sponsorindtægter.

UDGIFTER

Udgiften til drift og pleje af de i alt 19 reservater på 1.9 mio. kr. viser en stigning i forhold til 2006 på ca. 100.000 kr. Der er i årets løb som led i det femårige formidlingsprojekt, Fugle for Folket, arbejdet med nye publikumsfaciliteter ved Nyord Enge, Ravnstrup Sø og Gundsømagle Sø, og endvidere er der fremstillet en række nye foldere og planchehalvtag.

Ved stormfloden i slutningen af 2006 blev strandvolden ved Tryggelev Nor delvis nedbrudt, og fonden har derved fået en uventet udgift på 182.000 kr. i 2007.

Andre naturplejeprojekter er blevet gennemført med henblik på at forbedre de englevende fuglearters levevilkår ved Søgård Mose, Saksfjed/Hyllekrog og Nyord Enge. Endvidere har fonden købt en lille naboparcel i Søgård Mose.

Administrationsudgifterne er steget med 100.000 kr. på grund af Fugleværnsfondens medfinansiering af en ny server og et nyt medlemssystem i Fuglenes Hus.

Udgiften til oplysningsarbejde er faldet. Dette skal ses på baggrund af, at den store udgift i 2006 skyldtes Fugleværnsfondens deltagelse i festligholdelsen af DOF's 100 års jubilæum og afslutningen af det store naturgenopretningsprojekt ved Tryggelev Nor.

BALANCE

Fondens aktiver udgjorde ved udgangen af 2007 ca. 9.5 mio. kr., en nedgang i forhold til året før på ca. 1.5 mio. kr.

Likvide midler beløb sig til 240.000 kr. Tilgodehavender udgjorde 750.000 kr., og obligationsbeholdningen havde en kursværdi af ca. 8.4 mio. kr.

Passiverne bestod af en bunden grundfond på 5 mio. kr., der ikke må anvendes til fondens drift. Udover grundfonden råder Fugleværnsfonden over en uddelingsfond på ca. 3.1 mio. kr., som kan anvendes til køb af nye arealer, naturpleje, formidling og dækning af almindelige driftsudgifter.

Hensættelser til opfyldelse af fondens formål, dvs. beløb fra fonde og legater til formidling og arealpleje, androg 1 mio. kr.

TAK

Fugleværnsfondens bestyrelse vil gerne takke medarbejdere og frivillige for deres engagement og hjælp i 2007. En særlig tak skal rettes til følgende donatorer:

Aage V. Jensen Naturfond
Alma Caroline Madsens Mindelegat
Beckett-Fonden
Bodil Pedersen Fonden
Det Schaumannske Familiefond
Dir. J.P. Lund og Hustru Vilhelmine Bugge's Legat
DOF Travel
Fabrikant Mads Clausens Fond
Friluftsrådets Tips- og Lottomidler
K. Andersen & Hustru E. Andersens Legat
Martin Pedersens Mindelegat
Skov- og Naturstyrelsen
Torben og Alice Frimodts Fond
Trælastbranchens Fond
Tømmerhandler Johannes Fogs Fond

GIV BIDRAG TIL FUGLEVÆRNSFONDEN

Enkeltbidrag: Du kan i år fratække maksimum 14.000 kr. på din årsopgørelse, men da de første 500 kr. ikke er fradragsberettigede, skal man yde et beløb på 14.500 kr. for at få det fulde fradrag. Fra 1. januar 2008 skal du opgive dit CPR-nummer (eller CVR nummer) for at få fradrag.

Gavebreve: Du tegner dig for et fast årligt beløb over en 10-årig periode. Beløbet er fuldt fradragsberettiget op til 15.000 kr.

Testamentariske gaver: Disse er fritaget for boafgift, så hele beløbet går til fugle- og naturbeskyttelse.

Du kan støtte Fugleværnsfonden med bidrag på girokonto nummer 509-4232 enten via vores hjemmeside www.fugleværnsfonden.dk, via netbank eller med girokort.

DAGBOGSCITATER FRA RESERVATERNE

- Så blev jeg endeligt medlem i en alder af 70! Det er dette pragtfulde steds skyld, tak for det.
- Pibeænder, gråænder og gæs. Vores søn på tre år har set mange spændende dyr og har fået en oplevelse i naturen, som er meget værdifuld.
- Vi har nydt denne tur ad de fine stier, der er lige til at gå på trods det sumpede område. Har set taffelænder, hvinænder, gæs, troldeænder, musvåge og fiskehejre. Fede fugletårne, der er perfekt indrettede. Børnene stryger af sted i skovene.
- Flot udsigtshus – tak til FVF. Vi så toppet lappedykker, musvåge, troldeænder, hvinænder mm. Vi har ikke fortrudt vi meldte os ind i DOF. Kan anbefales!

FUGLEVÆRNSFONDEN

Alle fotos Allan Gudio Nielsen og Helle Hjorth.

FUGLEVÆRNSFONDEN

Fugleværnsfonden er en almennyttig erhvervsdrivende fond stiftet af Dansk Ornitologisk Forening. Fugleværnsfonden har siden 1966 købt og administreret naturreservater over hele landet.

FUGLEVÆRNSFONDENS FORMÅL

At værne om Danmarks fugle her i landet såvel som i udlandet, bl.a. ved at medvirke til at bevare eller skabe vigtige fuglelokaliteter, navnlig for truede og sårbare arter, og at foranstalte naturformidling fra fondens reservater.

NATURRESERVATERNE – FUGLENE'S FRISTEDER

Fugleværnsfonden ejer og administrerer i dag 20 naturreservater på tilsammen 860 hektar spredt over hele landet (se kort på bagsiden af hæftet). I disse fristeder kan fuglene finde skjul, redested og føde. Tilsammen rummer reservaterne de fleste typer af den danske natur, med hovedvægt på de særligt truede naturtyper: Enge og moser, strandenge, kystlaguner, kystfugleløer og naturskov. Flere reservater har status som lokaliteter af både national og international ornitologisk betydning.

NATURGENOPRETNING OG NATURPLEJE

I reservaterne gennemføres en aktiv naturgenopretning og naturpleje, typisk i form af rydning af uønsket opvækst, vandstandsregulering, etablering af yngleløer mv. De fleste enge og strandenge afgræsses, eller der foretages høslæt. Gødning og sprøjtemidler anvendes ikke. På denne måde sikrer vi optimale levevilkår for de vilde fugle, dyr og planter.

FRIVILLIGE, LOKALE ARBEJDSGRUPPER

Ved 13 af vores større reservater er tilknyttet lokale arbejdsgrupper, som på frivillig basis udfører en række praktiske arbejdsopgaver i det enkelte reservater. Det kan være vedligeholdelse af fugletårne, gangbroer og andre publikumsfaciliteter, rydning af krat, slåning med le, opsætning af fuglekasser, optællinger af fugle, gennemførelse af ture for publikum m.v. Det kræver ingen særlige forudsætninger at være med i en arbejdsgruppe ud over lyst til at være udendørs og yde en indsats sammen med andre. Hvis du ønsker at være med i en arbejdsgruppe, er du meget velkommen til at henvende dig til Fugleværnsfondens sekretariat.

OVERVÅGNING OG PLEJEPLANER

I alle reservaterne foretages en løbende overvågning af ynglefuglene og visse steder også af de rastende fugle, samt af padder og planter. Disse undersøgelser danner grundlag for udarbejdelsen af langsigtede, målrettede plejeplaner for hvert fugleværnsområde. Plejeplanerne er et vigtigt instrument for arbejdsgrupperne, som følger de retningslinier for naturplejen, der er beskrevet i plejeplanerne.

TAG PÅ BESØG HOS FUGLENE

Fuglene og naturen har høj prioritet i reservaterne, men besøgende er også velkomne. I de fleste større reservater er der anlagt naturstier og opført fugletårne/skjul, så publikum kan opleve fuglelivet uden at forstyrre. Nogle steder er der bygget gangbroer gennem rørskoven, og andre steder er der opført særlige faciliteter, der sikrer, at kørestolsbrugere og børnefamilier med klapvogn kan få en oplevelse af fugle og natur. En effektiv naturbeskyttelse kræver bred, folkelig opbakning. Derfor opmuntrer vi alle til selv at komme ud og opleve naturen og fuglene. Ved alle større reservater er der udarbejdet foldere og plancher, som præsenterer det enkelte reservat og dets natur og fugleliv. Fugleværnsfondens naturvejleder og de lokale arbejdsgrupper tilbyder også guidede ture, der er åbne for alle. Turene annonceres på Fugleværnsfondens hjemmeside og i DOFs blade.

Læs mere på www.fugleværnsfonden.dk

FUGLEVÆRNSFONDENS

- RÅBJERG MOSE**, Nordjylland (1991)
0,5 hektar hedemose
- AGERØ**, Mors (1982, 2002)
27,5 hektar strandeng
- BØVLING KLIT**, Vestjylland (1979, 1983)
6,5 hektar strandeng
- STUBBE SØ**, Djursland (2002)
24 hektar eng, overdrev og skov
- STORMENGENE**, Rømø (1991, 1994)
35 hektar strandeng
- SØLSTED MOSE**, Sønderjylland (1993, 1994, 1996) 80 hektar hedemose
- SØGÅRD MOSE**, Sønderjylland (1986)
16,7 hektar hedemose
- BØJDEN NOR**, Sydvestfyn (1980)
14 hektar strandeng og brakvandsvig
- ROHOLM**, Odense Fjord (1978)
1 hektar kystfugleø
- TRYGGELEV NOR**, Sydlangeland (1975, 1981, 1997, 2004)
170 hektar sø, rørskov, eng og krat
- GULSTAV MOSE**, Sydlangeland (1971, 1976) 7 hektar rigkær
- NAKSKOV INDREFJORD**, Vestlolland (1987) 10 hektar rørskov og sø
- SAKSFJED/HYLLEKROG**, Sydlolland (1995) 163 hektar løvskov, strandeng, strandfælle og klit
- BARUP SØ**, Nordfalster (1988)
26 hektar rørskov, sø og krat
- NYORD**, v. Møn (1971, 1989, 1990, 1991, 2001)
186 hektar strandeng og strandrørsump
- ÆGHOLM**, nord for Møn (1969)
1,8 hektar kystfugleø
- RAVNSTRUP SØ**, Sydsjælland (1983)
9,5 hektar sø, rørskov og mose
- GUNDSØMAGLE SØ**, Nordsjælland (1984)
60 hektar sø, rørskov, skov og krat
- VASERNE**, Nordsjælland (1999)
14 hektar sø, ellesump, skov og krat
- NIVÅ BUGT**, Nordsjælland (2008)
8 hektar strandeng

FUGLEVÆRNSFONDEN

Dansk Ornitologisk Forening

Vesterbrogade 138 - 140

1620 København V

Telefon: 33 28 38 39

Telefax: 33 31 24 35

e-mail: fvf@dof.dk

Hjemmeside: www.fugleværnsfonden.dk

Layout: XTERN DESIGN

Tryk: Narayana Press, Gylling

RESERVATER

